

לכם לציצית

א. אחר הוראת פרטי מצות ציצית, אמרה תורה 'והיה לכם לציצית', פתיל תכלת זה שתעשו לציצית על כנפי הבגד יהא לכם לציצית, תהא משמעותו עבורכם כציץ היוצא מן הבגד, כהמשך ופריחה ממשמעותו של הבגד עצמו. או אז כשיסמל לכם את ציצתו ופריחתו של הבגד, יסייע בראייתו לזכור את ייעודכם האמיתי ולא לזנות אחר הלב והעיניים. מה אם כן משמעותו של הבגד, ואיך תסייע ציצתו לשמירת המוסר.

ב. האדם תר בעולם, אין המשמעות של לתור כמו לראות או להסתכל, מדובר בהתבוננות סובייקטיבית השופטת את המראה על פי התועלת שהרואה יוכל להפיק ממנו. מסתובב האדם בעולם, הלב חומד כבהמה והעין הרוחנית כביכול רואה את העולם כאמצעי להפיק ממנו את רצון הלב. חמור מאד אם שפיטת האדם את התועלת או הנזק מאפשרויות העולם, תהיה על פי שאיפת והסתכלות החלקים הבהמיים שלו. 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' כי תור זה הוא סטייה וזנות מהתפקיד האמיתי השופט את הטוב והרע במדד שכלי ובלתי תלוי בתאוות שפילות. וכאן תפקידה של הציצית.

ג. שרשי הבגד נעוצים בחטאו של אדם הראשון אשר נפתה אחר תשוקת ליבו 'כי טוב העץ למאכל' ואחר מראה עיניו 'וכי תאוה הוא לעיניים', הוא גורש מגן עדן וירד במדרגת גופו לגוף בהמי בעל תשוקות ותאוות עצמיות הנוגדות את שכלו ואת שאיפותיו האמיתיות. וכיון ששכלו הכיר בפחיתות בהמית זו התפתחה בליבו הבושה הנובעת מניגוד בין שפלות הגוף הבהמי להכרת השכל הא-לוקי. כהכרה בנכונותה של תחושה זו והכשרתה לתפקיד של בלימת תאוות הגוף על ידי הבנת השכל, נתן לו הא-לוקים את הבגד המכסה את ערוותו ומיקל בזה על תחושות הבושה, אך מאידך, וזו המטרה, הבגד מזכיר לאדם בקביעות את הבושה והצורך של האדם לכסות את ערוותו ולהכניעה לרצון שכלו.

ציצית הבגד מלמדת על תוצרת שלו, על פריחה של ייעודו ויישום תפקידו, על כן האדם הרואה את הציצית נזכר במטרות הבגד ומשליט את שכלו על תאוות הגוף, תר אחר הטוב בעיני שכלו ולא אחר הנראה טוב ללב החומד והעיניים הרואות.

ד. אך עד כאן זהו תפקידו העקרוני של כל אדם הנעלה מן הבהמה, לכסות את ערוותו ולהשליט את שכלו על בהמיותו. לישראל יש מעבר לכך, לא רק שבעת הלבשה יעלה בזיכרוכם המדד הנכון לשיפוטכם, אלא זיכרון זה יפנים בקרבכם תמיד את ייעודכם הישראלי אלוקי של קדושה מוחלטת לא-לוקים, של תפקיד כל כוחותיכם למען כבוד שמו. 'למען תזכרו' תמיד ועשיתם את כל מצוותי והייתם קדשים לא-לקיכם'.

ה. אמנם הכרת האדם בהליכה אחר הבהמיות כדבר מבייש ופסול, היא הכרחית על מנת ליצור תזכורת מעין זו, לו לא היה אדם מתבייש בעצמו, לא היה הבגד מסמל לו דבר ולא היה מקבלו. כמו כן בציצית הבגד, התורה שואפת מהאדם 'ועשו להם ציצת', במבט לאחור נגלה שהכירו בייעודם והשתמשו בציצית לזיכרון ההכרה הנדרשת, אך מראשית הדבר אין כאן ציווי להתחייב בזה.

מעוניין לקבל מאמרים בסגנון זה? K0548541508@gmail.com

אשמח לקבל תגובות והארות. אשמח אם תעביר למתעניינים. מנחם קלמן